

แบบฟอร์มการเสนอโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน
ทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ 2546

1. ชื่อโครงการ โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี “การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต (ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม”

2. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ตำบลเขาพระ อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ได้ถูกแยกออกมาจากตำบลท่าชะมวงในปีพ.ศ. 2523 อยู่ห่างจากอำเภอรัตนภูมิประมาณ 8 กิโลเมตร อยู่ภายใต้การบริหารส่วนท้องถิ่นคือ องค์การบริหารส่วนตำบลเขาพระ รวมจำนวน 10 หมู่บ้าน (ตามข้อมูลของอบต.เขาพระ) มีพื้นที่รวม 207.7 ตารางกิโลเมตร (129,812.5 ไร่) มีประชากรรวมทั้งสิ้น 12,001 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนยางพาราร้อยละ 54.18 ทำนาร้อยละ 11.80 และทำสวนไม้ผลร้อยละ 29.84 เมื่อพิจารณาตามสภาพทางภูมิศาสตร์จึงเป็นอีกพื้นที่หนึ่งในจังหวัดสงขลาที่มีความเหมาะสมในการประกอบอาชีพการทำสวนไม้ผล ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีราคาสูงเนื่องจากจะให้ผลผลิตไม่ตรงกับผลผลิตในภาคกลาง

จากการดำเนินการในโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก ปี 2545 พบว่าเกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนมีการใช้สารเคมีและปุ๋ยเป็นจำนวนมาก และจากผลการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรในชุมชนจำนวนหลายครั้งพบว่า เกษตรกรในชุมชนมีความต้องการอย่างมากในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชน เช่น การอนุรักษ์ป่าต้นน้ำของชุมชน โดยมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ กลุ่มสมุนไพร กลุ่มไม้ผล ฯลฯ นอกจากนั้นแล้วเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพในการทำสวนไม้ผลและกลุ่มไม้ผลในหมู่ 10 ของตำบลเขาพระก็มีความต้องการเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติได้ในการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง หรือลด/เลิกการใช้สารเคมีในที่สุด การใช้ปุ๋ย การวางแผน ตลอดจนการจัดการทางการเกษตรในด้านต่าง ๆ ให้แก่พืชไม้ผล และด้านอื่นๆทั่วไป โดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งน้ำของหมู่บ้านและชุมชน เพื่อให้ปลอดภัยต่อชีวิต (ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนตำบลเขาพระมีความตื่นตัวและตระหนัก ระวังระมัดระวังในการป้องกันภัยให้แก่ชีวิตและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งจัดเป็นการเกษตรแบบยั่งยืน

นอกจากนั้นเกษตรกรในชุมชนยังมีความคิดเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวนอกจากจะมีผลต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังมีผลกระทบต่อผลผลิตของสวนไม้ผลในชุมชน ทำให้ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพและมีราคาสูงขึ้นอีกด้วย ซึ่งเป็นการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตและในขณะเดียวกันก็เป็นการลด/ละ/เลิกการใช้สารเคมีของเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพทำสวนไม้ผล รวมทั้งช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานรากเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง เสริมสร้างคุณภาพชีวิตของชุมชนและสิ่งแวดล้อม ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองในระดับฐานรากได้อย่างยั่งยืนตลอดไป

โครงการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนองค์ความรู้ใน ลักษณะสหสาขาวิชาการต่างๆ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าวสู่ชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อ สนองตอบความต้องการของเกษตรกรชาวสวนไม้ผลของชุมชนด.เขาพระ และสามารถขยายผล ไปสู่เครือข่ายต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยยึดแนวทางในการดำเนินการและ ปรับประยุกต์ตามลักษณะสภาพพื้นที่ สภาพดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชนในเครือข่าย ตามความเหมาะสม

ดังนั้นโครงการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จึงได้จัดให้มีโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี “การจัดการสวนไม้ผล ให้ปลอดภัยต่อชีวิต(ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม” ขึ้น

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อสนับสนุนให้เกิดกลไกการประสานความร่วมมือกันระหว่าง มอ.-ชุมชนเขาพระ กับหน่วย ราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 หน่วยป้องกันกำจัดศัตรูพืช จ. สงขลา สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขต 8 ฯลฯ โดยเน้นชุมชนใน ด.เขาพระ เป็นโครง การนำร่องแล้วจึงขยายผลไปสู่ชุมชนอื่นๆ โดยอาศัยเครือข่ายที่มีอยู่ในการถ่ายทอด เทคโนโลยีฯ “การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต(ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม”
- 3.2 เพื่อนำองค์ความรู้ตลอดจนผลงานวิจัยที่มีอยู่ไปถ่ายทอดให้แก่ชุมชนและนักวิชาการในระดับ ฐานรากที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ตลอดจนผสมผสานองค์ความรู้ที่มีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพผลผลิต คุณภาพชีวิต ของชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- 3.3 เพื่อนำองค์ความรู้ตลอดจนผลงานวิจัยที่มีอยู่ไปผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการจัด สร้างสวนสาธิตเป็นสวนไม้ผลตัวอย่าง เพื่อให้เกษตรกรชาวสวนไม้ผลได้รู้ ได้เห็น ตลอดจน สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับฐานรากได้ในระดับหนึ่ง
- 3.4 เพื่อสร้างเกษตรกรในชุมชนให้เกิดภาวะผู้นำทางด้านเกษตร ที่มีความรู้ ความสามารถ ในการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าวไปสู่ชุมชนอื่นๆในเครือข่ายได้
- 3.5 เพื่อสนับสนุนให้มีการจัดประชุม อบรมและสัมมนา ซึ่งเป็นการขยายผลจากชุมชน ด.เขาพระ ไปสู่ชุมชนอื่นๆต่อไป เพื่อให้ชุมชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความสามารถ และเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน “ในการจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต(ผู้ผลิต และผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม” อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. กลุ่มเป้าหมาย

- 4.1 เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชน ด.เขาพระ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

- 4.2 เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนอื่นๆ ในจังหวัดภาคใต้
- 4.3 นักวิชาการต่างๆ เจ้าหน้าที่ อบต. และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน
- 4.4 ผู้สนใจทั่วไป

5. วิธีดำเนินงาน อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ บุคลากร

- 5.1 สืบหาข้อมูลและความต้องการของเกษตรกร ในความต้องการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการที่แท้จริงก่อนที่จะนำมาจัดสร้างหลักสูตร/หัวข้อเนื้อหา ในการจัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร/ชุมชน
- 5.2 สืบหาข้อมูลและสภาพสวนไม้ผลของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ติดต่อกัน เพื่อประกอบการพิจารณาในภาพรวม ตลอดจนเพื่อสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกันในการดำเนินการต่อไปในอนาคต
- 5.3 นำข้อมูลจากข้อ 5.1 และข้อ 5.2 มาวางแผนในการดำเนินการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนงานที่ดีและเหมาะสมกับสภาพของชุมชน และเกิดการยอมรับในการทำงานร่วมกัน เช่น หลักสูตร/หัวข้อวิชาที่ชุมชนต้องการ การคัดเลือกสวนสาธิต ฯลฯ
- 5.4 คัดเลือกสวนไม้ผลเพื่อจัดทำแปลงสาธิต โดยให้เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในพื้นที่ตำบลเขาพระมีส่วนร่วม
- 5.5 ติดต่อวิทยากร เป็นบุคลากรจากภาควิชา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ตามรายชื่อบุคลากรในคณะทำงานโครงการฯ) และเกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนที่มีประสบการณ์ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าว
- 5.6 ประเด็น/หัวข้อที่ควรพิจารณาในการดำเนินโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา
 - 5.6.1 การจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมของดินไม้ผลให้เหมาะสมและถูกต้อง เช่น การจัดการตัดแต่งทรงพุ่มที่ดี เหมาะสมและถูกต้อง การจัดระบบการให้น้ำในสวนไม้ผล การจัดการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง
 - 5.6.2 การจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวอย่างดินและใบพืช เพื่อประกอบการให้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตและการให้ปุ๋ยที่ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เทคนิคในการผลิตผลผลิตนอกฤดูคุณภาพ เทคนิคในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไม้ผลที่มีประสิทธิภาพ การใช้สารเคมีและผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิต
 - 5.6.3 เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่ม การบรรจุหีบห่อที่ดีและเหมาะสม การตลาด ฯลฯ

- 4.2 เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนอื่นๆ ในจังหวัดภาคใต้
- 4.3 นักวิชาการต่างๆ เจ้าหน้าที่ อบต. และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน
- 4.4 ผู้สนใจทั่วไป

5. วิธีดำเนินงาน อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ บุคลากร

- 5.1 สืบหาข้อมูลและความต้องการของเกษตรกร ในความต้องการความรู้ในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลความต้องการที่แท้จริงก่อนที่จะนำมาจัดสร้างหลักสูตร/หัวข้อเนื้อหา ในการจัดโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกร/ชุมชน
- 5.2 สืบหาข้อมูลและสภาพสวนไม้ผลของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม และเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ติดต่อกัน เพื่อประกอบการพิจารณาในภาพรวม ตลอดจนเพื่อสร้างให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ติดต่อกันในการดำเนินการต่อไปในอนาคต
- 5.3 นำข้อมูลจากข้อ 5.1 และข้อ 5.2 มาวางแผนในการดำเนินการโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน เพื่อให้ได้มาซึ่งแผนงานที่ดีและเหมาะสมกับสภาพของชุมชน และเกิดการยอมรับในการทำงานร่วมกัน เช่น หลักสูตร/หัวข้อวิชาที่ชุมชนต้องการ การคัดเลือกสวนสาธิต ฯลฯ
- 5.4 คัดเลือกสวนไม้ผลเพื่อจัดทำแปลงสาธิต โดยให้เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในพื้นที่ตำบลเขาพระมีส่วนร่วม
- 5.5 ติดต่อวิทยากร เป็นบุคลากรจากภาควิชา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ตามรายชื่อบุคลากรในคณะทำงานโครงการฯ) และเกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนที่มีประสบการณ์ และมีภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสบการณ์ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ดังกล่าว
- 5.6 ประเด็น/หัวข้อที่ควรพิจารณาในการดำเนินโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยให้เกษตรกรในชุมชนมีส่วนร่วมในการพิจารณา
 - 5.6.1 การจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมของต้นไม้ผลให้เหมาะสมและถูกต้อง เช่น การจัดการตัดแต่งทรงพุ่มที่ดี เหมาะสมและถูกต้อง การจัดการระบบการให้น้ำในสวนไม้ผล การจัดการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง
 - 5.6.2 การจัดการเพื่อเพิ่มผลผลิตให้มีคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์ตัวอย่างดินและใบพืช เพื่อประกอบการให้ปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตและการให้ปุ๋ยที่ถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ เทคนิคในการผลิตผลผลิตนอกฤดูคุณภาพ เทคนิคในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูไม้ผลที่มีประสิทธิภาพ การใช้สารเคมีและผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิต
 - 5.6.3 เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าเพิ่ม การบรรจุหีบห่อที่ดีและเหมาะสม การตลาด ฯลฯ

5.7 จัดให้มีโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี โดยจัดในลักษณะเป็นโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (On the job training) โดยใช้การบรรยาย อภิปราย ฝึกปฏิบัติ และดูงาน แปลงสาธิต ครั้งละ 50 คน จำนวน 5 ครั้ง โดยใช้สวนไม้ผลของชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เป็นสวนสาธิตและฝึกปฏิบัติ

5.8 การประเมิน-ติดตามผล และการรายงานผล จะประเมิน-ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานทุก ๆ 3 เดือน

5.9 สถานที่ดำเนินโครงการ

5.8.1 พื้นที่สวนสาธิตในชุมชนตำบลเขาพระ

5.8.2 ห้องประชุม คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

5.8.3 สวนไม้ผลตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการจัดการ

5.10 ระยะเวลาในการดำเนินการ

ประมาณ 10 เดือน (ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2546 - 30 กันยายน 2547)

5.11 แผนการดำเนินงาน

กิจกรรม	ปี 2546		ปี 2547									
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
5.1 สํารวจข้อมูลและความต้องการของเกษตรกรในชุมชน	↔											
5.2 สํารวจข้อมูลและสภาพสวนไม้ผลของเกษตรกร	↔											
5.3 วางแผนดำเนินการโดยชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน และกำหนดแผน		↔										
5.4 คัดเลือกสวนเพื่อจัดทำสวนสาธิต		↔										
5.5. ติดต่อยุติยากร		↔	↔									
5.6 ประเด็นหัวข้อที่ควรพิจารณา		↔	↔									
5.7 ดำเนินการจัดทำโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี (On the job training)				●—	●—	●—●—	●—					
5.8 การประเมินและติดตามผล				●→		●→		●→				
สรุปผลการดำเนินงาน											●—●	

5.12 ความพร้อมด้านบุคลากรและองค์ความรู้ คณะทรัพยากรธรรมชาติ มีความพร้อมด้านบุคลากรและองค์ความรู้ในด้านต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คณะทำงาน

ที่ปรึกษาโครงการ

รศ.ดร.สมยศ พุ่มหว่า

รองคณบดีฝ่ายบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6005 , 0-9733-4049 โทรสาร 0-7421-2823

หัวหน้าโครงการ

นางดวงจันทร์ เกรียงสุวรรณ นักวิชาการเกษตร 6

หัวหน้างานอบรม โครงการบริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7421-9234 , 0-9469-5605 โทรสาร 0-7421-2823

ผู้ร่วมโครงการ

ดร.สุนทร พิพิธแสงจันทร์

หัวหน้าภาควิชาการจัดการศัตรูพืช

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6100 , 0-7421-2844 โทรสาร 0-7421-2823

ดร.อรัญ งามผ่องใส

อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการศัตรูพืช

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6101-2 , 0-7421-2844 โทรสาร 0-7421-2823

ผศ.เสมอใจ ชื่นจิตต์

อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการศัตรูพืช

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6101-2 , 0-7421-2844 โทรสาร 0-7421-2823

รศ.ดร.จิราพร เพชรรัตน์

อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการศัตรูพืช

หัวหน้าศูนย์วิจัยและควบคุมศัตรูพืชโดยชีววิธีแห่งชาติ (ภาคใต้)

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6101-2 , 0-7421-2844 โทรสาร 0-7421-2823

6153

รศ.ดร.ชัยรัตน์ นิลนนท์

อาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์

หัวหน้าศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมัน

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6178 , 0-7421-2847 โทรสาร 0-7421-2823

อาจารย์จำเริญ อ่อนทอง

อาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6180 , 0-7421-2847 โทรสาร 0-7421-2823

ผศ.ดร. ปราโมทย์ แก้ววงศ์ศรี

อาจารย์ประจำภาควิชาธรณีศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6181 , 0-7421-2847 โทรสาร 0-7421-2823

รศ. มงคล หลิม

อาจารย์ประจำภาควิชาพืชศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6138 , 0-7421-2846 โทรสาร 0-7421-2823

รศ.ดร. สายัณห์ สดุดี

อาจารย์ประจำภาควิชาพืชศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6138 , 0-7421-2846 โทรสาร 0-7421-2823

ผศ. ดร. อภินันท์ กำเนิดรัตน์

อาจารย์ประจำภาควิชาพืชศาสตร์

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6138 , 0-7421-2846 โทรสาร 0-7421-2823

ผศ. ดร. วิจิตร วรรณชิต

อาจารย์ประจำภาควิชาพืชศาสตร์

หัวหน้าศูนย์พืชยืนต้นไม้ผลเมืองร้อน

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7428-6138 , 0-7421-2846 โทรสาร 0-7421-2823

นางวรรณภา เลี้ยววาริณ นักวิทยาศาสตร์ 7

หัวหน้างานศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์กลาง โครงการบริการวิชาการฯ

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7421-9234 , 0-7428-6061 โทรสาร 0-7421-2823

ผู้ร่วมโครงการจากหน่วยงานอื่น

- เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนตำบลเขาพระ
- เจ้าหน้าที่จากอบต.ผู้รับผิดชอบโครงการด้านการเกษตรและอาชีพในชุมชน
- นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรตำบล ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการฯประจำตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและสนใจ

5.13 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ

- 5.13.1 ก๊ับตักแสงไฟกำจัดแมลงแบบ electric-grid light trap ซึ่งสามารถประกอบขึ้นเอง เพื่อใช้ในโครงการฯ โดยทั้งนี้ได้จดสิทธิบัตรไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ไว้เรียบร้อยแล้ว
- 5.13.2 สารสกัดหยาบและน้ำมันสกัดจากเมล็ดในของสะเดาช้าง ซึ่งสามารถทำการสกัด และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ โดยทั้งนี้ผลิตภัณฑ์กำลังอยู่ใน ขั้นตอนเตรียม การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบข้อมูลในการจะเสนอยื่นขอจดสิทธิบัตรต่อไป
- 5.13.3 ชุดตรวจสอบสารพิษตกค้างบนผลผลิตและผลไม้แบบ GT และแบบ RBPR ซึ่ง กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้ตรวจสอบอยู่แล้ว
- 5.13.4 การใช้เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ในการตัดแต่งกิ่งต้นไม้ผลและการตัดแต่งกิ่งที่ถูกต้องวิธี และเหมาะสม
- 5.13.5 การเก็บตัวอย่างดินและใบพืชเพื่อการวิเคราะห์อย่างถูกต้องวิธี
- 5.13.6 ศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์กลาง คณะทรัพยากรธรรมชาติ

นางวรรณมา เลี้ยววาริณ นักวิทยาศาสตร์ 7

หัวหน้างานศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์กลาง โครงการบริการวิชาการฯ

คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90112

โทร. : 0-7421-9234 , 0-7428-6061 โทรสาร 0-7421-2823

ผู้ร่วมโครงการจากหน่วยงานอื่น

- เกษตรกรชาวสวนไม้ผลในชุมชนตำบลเขาพระ
- เจ้าหน้าที่จากอบต.ผู้รับผิดชอบโครงการด้านการเกษตรและอาชีพในชุมชน
- นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมเกษตรตำบล ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการฯประจำตำบล และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและสนใจ

5.13 ความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ

- 5.13.1 ก๊ับตักแสงไฟกึ่งอัตโนมัติแบบ electric-grid light trap ซึ่งสามารถประกอบขึ้นเอง เพื่อใช้ในโครงการฯ โดยทั้งนี้ได้จดสิทธิบัตรไว้กับกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ไว้เรียบร้อยแล้ว
- 5.13.2 สารสกัดหยาบและน้ำมันสกัดจากเมล็ดในของสะเดาช้าง ซึ่งสามารถทำการสกัด และผลิตเพื่อใช้ในโครงการฯ โดยทั้งนี้ผลิตภัณฑ์กำลังอยู่ใน ขั้นตอนเตรียม การศึกษาเพิ่มเติมเพื่อประกอบข้อมูลในการจะเสนอยื่นขอจดสิทธิบัตรต่อไป
- 5.13.3 ชุดตรวจสอบสารพิษตกค้างบนผลผลิตและผลไม้แบบ GT และแบบ RBPR ซึ่ง กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ใช้ตรวจสอบอยู่แล้ว
- 5.13.4 การใช้เครื่องมือ/วัสดุอุปกรณ์ในการตัดแต่งกิ่งต้นไม้ผลและการตัดแต่งกิ่งที่ถูกต้องวิธี และเหมาะสม
- 5.13.5 การเก็บตัวอย่างดินและใบพืชเพื่อการวิเคราะห์อย่างถูกต้องวิธี
- 5.13.6 ศูนย์ปฏิบัติการวิเคราะห์กลาง คณะทรัพยากรธรรมชาติ

6. ประมาณการค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ

6.1 หมวดค่าใช้จ่าย

- ค่าจ้าง

- ค่าสมนาคุณที่ปรึกษาโครงการ หัวหน้าโครงการ นักวิจัยร่วม 20,000.-บาท
- ค่าจ้างผู้ช่วยวิจัยและเจ้าหน้าที่เก็บข้อมูล 2 คน
ระดับ ปวส. 5,740 บาท x 6 เดือน x 2 คน 68,880.-บาท

- ค่าใช้สอย

- ค่าใช้จ่ายในการออกเดินทางปฏิบัติงานไปยังพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย
เพื่อการเตรียมการ (ตามระเบียบฯ) 30,000.-บาท
- ค่าอาหาร ในการจัดฝึกอบรม จำนวน 5 ครั้ง 150,000.-บาท
- ค่าจ้างเหมาวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และใบพืช 40,000.-บาท
- ค่าจ้างเหมาจัดทำประเมินผล และรายงานสรุปผลโครงการ 10,000.-บาท

6.2 หมวดค่าตอบแทน

- ค่าตอบแทน

- ค่าอาหารทำการนอกเวลาเจ้าหน้าที่/บุคลากร (ตามระเบียบฯ) 10,000.-บาท
- ค่าตอบแทนวิทยากร (ในการจัดอบรม 5 ครั้ง) 50,000.-บาท

6.3 หมวดค่าวัสดุ

- ค่าวัสดุ

- ค่าวัสดุจัดเตรียมเอกสารประกอบการอบรม 50,000.-บาท
- ค่าวัสดุทางการเกษตรในการจัดดำเนินการสวนสาธิต 155,460.-บาท
- ค่าวัสดุอื่นๆ 18,960.-บาท

6.4 หมวดค่าสาธารณูปโภค

- ค่าสาธารณูปโภค

- ค่าโทรศัพท์ทางไกลและไปรษณีย์ในการติดต่อประสานงาน 5,200.-บาท
- รวมทั้งสิ้น 608,500.-บาท**

(หกแสนแปดพันห้าร้อยบาทถ้วน)

7. ผลผลิตและดัชนีวัดความสำเร็จ

7.1 มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างน้อยจำนวน 5 ครั้ง

7.2 มีเกษตรกรในชุมชนเป้าหมายได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีอย่างน้อย 250 คน และเกิดการขยายผลกิจกรรมการดำเนินงานทั่วทั้งชุมชนเป้าหมาย

7.3 สนองตอบเป้าหมายโดยการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในกระบวนการผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม (Value Added) ของผลผลิตได้อย่างน้อย 80% โดยการเก็บข้อมูล

สถิติการจำหน่ายผลผลิตของโครงการฯในรูป "ผลไม้ปลอดภัย" (Safty Fruit) รวมทั้งกระบวนการการแปรรูปผลไม้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

7.4 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการอย่างน้อย 350 คน

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจ

- 8.1.1 ผลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี "การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต (ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม" จะช่วยยกระดับคุณภาพผลผลิต ทำให้มีปริมาณผลผลิตที่ดีและมีคุณภาพ
- 8.1.2 ผลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี "การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต (ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม" จะช่วยเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในชุมชนและสิ่งแวดล้อม เกิดการลดการใช้สารเคมีทำให้ลดต้นทุนในการผลิต ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดีขึ้น และเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานรากคือทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีได้มากขึ้น
- 8.1.3 ผลจากการถ่ายทอดเทคโนโลยี "การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต (ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม" จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนไม้ผล ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานราก ส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนในระดับฐานรากสูงขึ้น

8.2 ผลกระทบทางสังคม

- 8.2.1 เกิดการประสานความร่วมมือกันระหว่าง มอ.-ชุมชนเขาพระ และเกิดกระบวนการเรียนรู้วิถีคิด ตลอดจนกระบวนการดำเนินงานในการประสานความร่วมมือซึ่งกันและกันในด้านการจัดการสวนไม้ผลซึ่งนำไปสู่การประสานความร่วมมือ และเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้านอื่นๆ ต่อไป
- 8.2.2 เกิดกระบวนการในการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ และแก้ปัญหาเศรษฐกิจในระดับฐานรากอย่างมีส่วนร่วม อันจะนำไปสู่แนวทางในการศึกษาปัญหา วิเคราะห์ และแก้ปัญหาในด้านอื่นๆของชุมชนอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น อันเป็นการพัฒนาไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนได้
- 8.2.3 ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการปรับตัว และเตรียมตัวเอง เพื่อเตรียมพร้อมในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในลักษณะของการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
- 8.2.4 เมื่อเกษตรกรในชุมชนได้รับเทคโนโลยี และนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม จะช่วยให้เกษตรกรในชุมชนสามารถเพิ่มผลผลิตและคุณภาพของผลผลิตได้ตามวิธีการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถดำเนินชีวิตของเกษตรกรภายใต้พื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างยั่งยืนและเหมาะสมต่อไป

9. การประเมินผลโครงการ ใช้วิธีการออกแบบสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ใน 3 ช่วง ดังนี้

9.1 การประเมินผลก่อนการดำเนินการจัดทำโครงการ

9.2 การประเมินผลในระหว่างการดำเนินโครงการ

9.3 การประเมินผลภายหลังการดำเนินโครงการ เพื่อติดตามผลของการดำเนินโครงการ และผลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกร และนำผลที่ได้รับไปปรับปรุงการดำเนินโครงการ และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในครั้งต่อไปให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น

9.4 การรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลสถิติของแปลง/สวนไม้ผล "ผลไม้ปลอดภัย" (Safty Fruit) ที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งคาดว่าจะมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของสวนไม้ผลทั้งหมด

คำสั่งคณะกรรมการพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ที่ ๑๕/2547

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่อง
"การจัดการสวนไม้ผลให้ปลอดภัยต่อชีวิต(ผู้ผลิตและผู้บริโภค) และสิ่งแวดล้อม"

ด้วยคณะกรรมการพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้จัดดำเนินโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ 2546 ในการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว มีบุคลากรจากหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ร่วมทำงานในโครงการฯ เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารจัดการโครงการฯ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงาน

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการฯ ดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบังเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2522 จึงแต่งตั้งคณะทำงานโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ดังรายชื่อต่อไปนี้

ฝ่ายคณะกรรมการพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1. นางดวงจันทร์ เกரியสุวรรณ	ประธานคณะทำงาน
2. รศ.ดร.ชัยรัตน์ นิลนนท์	คณะทำงาน
3. รศ.ดร.จิราพร เพชรรัตน์	คณะทำงาน
4. รศ.ดร.สายัณฑ์ สดุดี	คณะทำงาน
5. รศ.มงคล แซ่หลิม	คณะทำงาน
6. ดร.จำเริญ อ่อนทอง	คณะทำงาน
7. ดร.วิเชียร จากุณจน์	คณะทำงาน
8. ผศ.เสมอใจ ชื่นจิตต์	คณะทำงาน
9. นายธีระพงศ์ จันทรมนิม	คณะทำงาน
10. นายศักดิ์กา โชโต	คณะทำงาน
11. นายประกิต ทองคำ	คณะทำงาน
12. นายฉัตรชัย เกரியสุวรรณ	เลขานุการคณะทำงาน
13. นางสาวทรงลักษณ์ กลับบง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะทำงาน

ฝ่ายชุมชน และภาคราชการ ในตำบลเขาพระ

1. นายวิมาน มังกรสินธุ์ (เกษตรอ.รัตภูมิ)	คณะทำงาน
2. นายธรรมนุญ อ่อนแก้ว (นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร 6)	คณะทำงาน
3. ประธานกรรมการบริหารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลเขาพระ	คณะทำงาน
4. นายประสพโชค คั่นไทย (วิศวกรการเกษตร 7)	คณะทำงาน
5. นายสมบุญรณ์ อภัยรัตน์ (ประธานกลุ่มเกษตรกรสวนไม้ผล ต.เขาพระ)	คณะทำงาน
6. นายสมจิตร อภัยรัตน์ (รองประธานกลุ่มเกษตรกรสวนไม้ผล ต.เขาพระ)	คณะทำงาน
7. นายขงบุษกร เสือกลีบ (กรรมการบริหาร อบต.เขาพระ)	คณะทำงาน
8. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
9. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
10. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
11. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
12. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
13. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
14. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
15. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 11 ต.เขาพระ	คณะทำงาน
16. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 12 ต.เขาพระ	คณะทำงาน

ให้คณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่ ดังนี้

1. ประชุม ระดมสมอง ในการจัดทำแผนการจัดเตรียมโครงการอบรมฯ ของโครงการฯ
2. กำหนดผู้รับผิดชอบ ประสานงาน ในการดำเนินการต่างๆ ของโครงการฯ
3. ร่วมปฏิบัติงาน และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามแผนปฏิบัติงานของโครงการฯ

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ตั้ง ณ วันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ. 2547

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสียง กฤษณีไพบูลย์)

คณบดีคณะทรัพยากรธรรมชาติ